

Slavenski dom

Štev. 12.

V Ljubljani, v soboto, 16. januarja 1937

Leto II.

Francija je prepovedala pošiljanje prostovoljcev v Španijo

Pariz, 16. jan. o. Francoska poslanska zbornica je sinoči na svoji seji sprejela vladni predlog, da se pod kaznijo prepove nabiranje in pošiljanje prostovoljcev za Španijo. Kljub temu, da so komunisti glasovali proti temu, da se predlogu prizna nujnost, je vendar zbornica pri odločitvi seji soglasno sprejela vladni načrt. Zanj je glasovalo rekordno število, namreč 591 poslanec.

Vsi današnji pariški listi razlagajo to dejstvo kot presenetljivo zmago vlade in kot dokaz, da Francijo vodi v njeni zun. politiki eno vrhovno geslo: braniti mir. Celo nacionalisti priznavajo, da je sinoči francoska zbornica kazala podobo francoske narodne enotnosti in skupnosti. Ta enotnost je vzbudila nedvorno silen odziv v vsem svetu. S tem je Francija dokazala svojo voljo, da hoče za vsako ceno preprečiti inozemsko vojno v Španiji.

Zlasti povdarjajo soglasni sklep zbornice levih listov, ki pravijo, da je s tem Francija dokazala, kako so neosnovani vsi nemški napadi na njo, češ da bolj ali manj odkrito podpira eno izmed vojskujočih se strank v Španiji.

»Figaro« pravi, da je treba pozdraviti vsak sklep, ki ima za cilj obrambo miru, tudi če tak

sklep predloži socialistična vlada. Treba je le, da se bo prepoved o pošiljanju prostovoljcev čimprej spremenila v dejanje. Ta francoski korak bo dal zagotovilo in pogum vsem zunanjim prijateljem Francije, ki jih je morda zadnje čase slepila nemška propaganda.

»ECHO de Paris« pravi, da je včerajšnji sklep vlade in zbornice prišel dosti prepozno, in da pomeni udarec v prazno. Ta sklep nikakor ne bo pomagal, da se vpostavi francoski ugled v Španiji in drugod, ker je Francija zabredla že predaleč. Španskega prijateljstva si ne bo več mogoče pridobiti in to je za Francijo neprecenljiva škoda. Francija se je glede prostovoljcev in glede pošiljanja pomoči rdeči Španiji že tako kompromitirala, da nobeni papirnati sklepi ne pomagajo nič več.

Vtis v Nemčiji:

„Preveč, da bi bilo res“

Berlin, 16. jan. o. Ves današnji nemški tisk se bavi s sinočnjim sklepom francoskega parlamenta in precej s pomisleki sprejema vesti o njem.

Splošni vtis je ta, da Nemci dvomijo, da bi bil tak sklep v Franciji po dosedanjih izkušnjah uspešen. Zlasti sklepi valencijske vlade o tem, da sme vsak španski konzulat dajati prostovoljcem Španije špansko državljanstvo, nareka Nemcem pomisleke, kako bo Francija praktično izvajala to prepoved. Listi pravijo, da pomeni enoglasnost 591 poslancev preveliko enotnost, ki sicer v francoski politiki ni običajna. Zato ni mogoče, da bi ta enotnost bila iskrena.

Sklep francoske zbornice bo služil samo za kritje in za pretezo tistim, ki so pristali umešavanja v španske zadeve. To zaradi tega, ker je moskovska vlada trdno določena, da nadaljujejo s krvavo igro v Španiji, dokler se njen cilj ne uresniči. Sklep valencijske vlade o državljanstvu prostovoljcev je itak jemlje vsako praktično vrednost v katerikoli prepovedi v sleherni državi. Kljub vsem sklepom je ogromno možnosti za svetovno rdečo fronto, da pošilja podporo v Španijo. Zlasti franc. komunisti ne bo nehal s pošiljanjem pomoči, kar pričajo jasne izjave komunističnih poslancev. Nemški listi so ogorčeni tudi zaradi tega, ker predsednik francoske vlade Blum imenuje valencijsko vlado edino zakonito špansko vlado.

Stanje sv. očeta

Vatikan, 16. jan. o. Sv. oče je včeraj bil izredno dobre volje ter je njegovo stanje razmeroma odlično. Prebil je več ur na premičnem stolu. Najprej je dopolnil bil pri maši, potem pa so ga prepeljali v malo sprejemno dvorano, kjer je sprejel državnega tajnika kardinala Pacellia, več cerkvenih dostojanstvenikov ter nekatere uradnike vatičanske države. Njegovo stanje se ni ves dan nič poslabšalo.

Vesti 16. januarja

Sveica naj izstopi iz ZN — tako zahteva v »Basler National Zeitung« neki švicarski poslanec in pravi, da je članstvo Švice v tej ustanovi nevarnost za švicarsko neodvisnost in za njeno gospodarstvo.

Moštvo nemške policije bodo zdaj nabirali edino med člani črne narodno socialistične bojne organizacije SS. Tako je odredil poveljnik nemške policije general Gaulege.

Pomožno vojsko v Alžiru, takozvano mobilno gardo, je bil prisiljen povečati francoski vojni minister Daladier zaradi rastoče komunistične propagande med Arabci. Število gardistov bo po novem še enkrat večje kakor je bilo.

Prenos shranjene krvi se je posrečil angleškemu zdravniku na španskih bojiščih. Do zdaj so kri prenašali tako, da je tekla naravnost iz zdravca človeka v bolnika. To je bilo včasih združeno z velikimi težavami, zlasti v nujnih primerih.

Velike poplave so izbruhnile na jugu Združenih držav, tako da je več krajev odrezanih od sveta.

Amerikanske avtomobilske tovarne je zasedlo vojaštvo, da prepreči nemire in poboje. Zdjaj staja že 135.000 delavcev.

Proti prepovedi glede nabiranja prostovoljcev v Franciji so glasovali komunisti v pariški zbornici in s tem dokazali, da so res in iskreno za nevtalnost.

Novi protijudovski nemiri so bili na varšavskem vseučilišču takoj prvo dopoldne, ko so se po daljšem presledku spet pričela predavanja.

Sirska nacionalistična vojska bo štela 50.000 mož. Tako poročajo iz Jeruzalema, kjer že nabirajo prostovoljce za to armado.

Priziv Davida Frankfurterja, ki je ubil švicarskega hitlerjanskega voditelja Gustlofa, je bil odbit in bo Frankfurter moral osedeti 18 let.

Nemiri v Iraku so izbruhnili, in sicer med Kurdi in Beduini, ker hoče novi predsednik iraške vlade Sidki odpraviti staro rodbinsko in združeno življenje pri teh plemenih.

6 m visok sneg je zapadel ob romunsko bolgarski meji med hudimi snežnimi viharji.

Carine sta zvišali ČSR in Anglija, zlasti na pšenico, ječmen, masl in druge stvari, ki jih mi izvažamo tja.

Železniška nesreča blizu Katovie je zahtevala včeraj 7 mrtvih in 43 težko in lahko ranjenih.

Stavka mehikanskega petrolejskega delavstva je izbruhnila na petrolejskih poljih v Severni Mehiki. Socialistična mehikanska vlada je najbrž podkupljena po ameriškanskih petrolejskih družbah, označa stavko za nezakonito in pravi, da bodo voditelji stavke ter delavci morali škodo povrniti. Tako se zavzema za kapitalistične koristi socialistična vlada.

Vojvoda Windsorski je včeraj na Dunaju obiskal v spremstvu angleškega poslanika predsednika avstrijske republike Miklasa.

Francosko atlantsko brodogradnjo je odplulo v skupinah na manevre, ki bodo trajali šest tednov okrog marokanske obale.

Glasilno nemške gospodarske štiriletke je izšlo včeraj v Berlinu in ima naslov »Casopsis za narodno socialistično gospodarsko politiko«. Uvodni članek je napisal general Göring, ki pravi, da žele Nemci trgovati z vsemi narodi.

40 urni delavnik na železnicah hoče uvesti francoska vlada.

Narodno socialistične napadalne oddelke na Madžarskem je hotel ustanovljati v nekih manjših krajih brezposelni dninar in je bil zato obsojen zaradi kršitve trianonske mirovne pogodbe, po kateri je Madžarom prepovedano imeti oborožene čete. To je prvič v zgodovini, da so Madžari to pogodbo upoštevali.

Preosnovano madžarskega parlamenta pripravila vladna Unioniistična stranka.

Na čast italijanskemu propagandnemu ministru Alfieri, ki se mudi v Parizu, je priredilo včeraj italijansko poslanstvo svečano kosilo, katerega so se udeležili tudi nekateri francoski ministri.

Truplo umorjenega belgijskega diplomata Borchgravea je včeraj dospelo v Bruselj. Sprejeli so ga z velikimi slovesnostmi. Listi pišejo, da bo Belgija zahtevala odškodnino z vsoto odločnosti.

4200 letalskih specialistov rabi italijanska vojska. Dobili jih bodo med člani fašistovske bojne mladine. Stari morajo biti 20 do 22 let.

Svetovne gospodarske konference ne bo sklical predsednik Združenih držav Roosevelt, kakor so pisali nekateri evropski listi. Tako je izjavil sam.

Predsednik litvanske republike je prišel v Florenco in bo potoval tudi v Rim.

Rdeča vlada se seli v Barcelono

London, 16. januarja. o. Včerajšnji »Evening Standard« prinaša vest, da se bo vlada Larga Caballera, ki je zdaj v Valenciji preselila v najkrajšem času v Barcelono. To je prisiljena storiti zaradi tega, ker kaže, da bodo nacionalisti zdaj svoje napade začeli predvsem na pristanišča ob Sredozemskem morju, ki so najmanj zavarovana in nimajo ne obalne obrambe, ne čet in ne oboroženih ladij. Zadnji zračni napadi na Malago, Valencijo, Carliageno, Alicante, pričajo o tem. Včerajšnji pomorski napad na Valencijo, ki so jo do zdaj obiskala komaj enkrat Francova letala, je imel celo namen, da se nacionalistične čete izkrcajo na sedežu rdeče vlade same. Ta načrt se sicer ni posrečil, verjetno pa je, da se posreči pri drugem ali tretjem poskusu. Zato je nemogoče, da bi vlada v Valenciji mogla še ostati v tem mestu.

Zadnji obisk Larga Caballera v Barceloni je imel namen, da pripravi barcelonsko vlado do tega, da pristane na preselitev. Katalonci so se v začetku upirali temu načrtu, ker se boje, da ne bi dobili v Kataloniji vpliva Španci. Ker je pa preselitev nujna, je tudi katalonska vlada pristala na to. Zdi se, da bo španska vlada zdaj docela pod nadzorstvom katalonske kakor je pod njenim nadzorstvom predsednik republike Azana. Po drugi strani pa bo vso moč nad njo imel sovjetski konzul v Barceloni Antonov Ovsejkeno.

Isto vest prinaša tudi pariški »Matin«. Poročila govore jasno, da se položaj v Španiji še davno ni premaknil na rdečo stran.

Kaj bo z zlatom

London, 16. jan. AA. (Havas). Glede protesta valencijske vlade proti razpisu razpisnemu v Veliki Britaniji, da je treba v tujino izvozno špansko zlato nevalizirati, piše »Financial News« podrobno in je mnenja, da ni nobene pravne osnove, ki bi dovoljevala zaplenbo španskega zlata. Zadevni sklep bi moral izdati pristojno sodišče, vendar je to izključeno, dokler je v Madridu vlada, ki jo angleška vlada priznava. Šele če bi general Franco zmagal, pravi list dalje, bi utegnili nastati vprašanje, kdo je lastnik tega zlata.

Katalonija je samostojna

London, 15. jan. AA. (Havas). V pismu, ki ga je poslal propagandni komisar katalonske vlade »Timesu«, opozarja na te brzojavke, ki jih je list objavil 5. januarja, češ da je Katalonija odvisna od Moskve tudi glede svoje notranje politike.

Ta poročila so neresnična, pravi dalje propagandni komisar katalonske vlade, ker »se borimo za svojo svobodo in odklanjamo vsako drugo državo, zlasti če bi nam hotela vsiljevati svoja naziranja o naših notranjih vprašanjih.«

Vesti z bojišč

Salamanca, 16. jan. AA. (Havas). Uradno poročilo nacionalistične junte pravi, da se je na od-

Združena Irska!

London, 16. jan. o. Na potu iz Zürich v Dublin se je predsednik svobodne irske države de Valera ustavil v Londonu, kjer je imel z angleškim kolonijalnim ministrom važne razgovore, ki se tičejo bodoče ureditve irskega položaja v angleški državni skupnosti. Po vestih iz Londona bi se to vprašanje moralo urediti še do kronanja angleškega kralja. V glavnem gre za to, da bi se svobodni Irski državi priključila tudi severna protestantska Irska, Ulster, ki je zdaj predstavljal angleško trdnjavo na Irskem. Tako Irska dejansko ni bila svobodna država, razen v svoji notranji upravi. Zato je mogoče razumeti irski odpor do Anglije, ki temelji tudi na zgodovini angleškega zatiranja Ircev. Irska in Ulster naj bi postali nekaka federativna država v okviru angleškega cesarstva, ki bi imeli svojo vojsko, svojo zunanjo politiko, kralj pa bi bil skupna vez. O vseh vprašanjih je baje že prišlo do sporazuma in je de Valera potoval v Dublin, da poroča o svojih razgovorih v Londonu.

Uspeh Göringovega obiska:

Italijanski kralj gre v Berlin

Rim, 15. januarja t.g. Popoldne so se nadaljevali razgovori med Göringom in Mussolinijem. Razgovori tudi danes se niso bili zaključeni, ampak se bodo nadaljevali še tekom jutrišnjega dne.

Poučeni krogi trde, da se je govorilo samo o dogodkih v Španiji. Položaj generala Franca in njegovega prodiranja proti Madridu je bil dodobra proučen.

Popoldanski listi tudi trde, da se je govorilo o komunističnih demonstracijah v južni Franciji. Pač pa se splošno povdara, da se ni na teh sestankih nikdar govorilo o spremembi sedanjega političnega stanja. Posebno se se podčrtava, da Göring ni stavljal nikakih nemških zahtev glede španskega Maroka.

V vprašanju prostovoljcev, ki hodijo v Španijo, je bilo izvedeti to, da bo Italija že prve dni prihodnjega tedna odgovorila na angleško noto.

V nemških krogih pa se kot najvažnejša posledica Göringovega obiska v Rimu izjavlja, da bo italijanski kralj in cesar potoval kmalu v Berlin, kjer se bo sestal s Hitlerjem. Vendar pa se zanika, da bi se Hitler in Mussolini poprej še sestala.

London, 16. januarja Včerajšnji »Times« prinaša poročilo iz Berlina, po katerem želi Nemčija

z misijo generala Göringa obnoviti svoj položaj v Italiji, ki se ji zdi zrahljan zaradi britansko-italijanskega sporazuma. Nemčija, pravi dopisnik, bi želela pokazati zvesto, da politična zveza Rim-Berlin še zmerom obstoji. List prinaša tudi poročilo iz Rima, ki se v glavnem sklada s tem poročilom. To rimsko poročilo pravi, da je sestanku med Mussolinijem in Göringom res da cilj dogovor o odgovoru na nove predloge o nevmesavanju v špansko državljansko vojno, da pa bo na tem sestanku naloga obenem tudi kar najpodrobnejše predebatirati tudi splošni mednarodni položaj, da se dožene stabilizacije Nemčije in Italije nasproti vsem morebitnim, ki bi utegnile nastati. Zlasti pa je bilo govora o prijateljski zvezi med Anglijo, Nemčijo in Italijo, ki naj bi jamčila za sedanjí red v Evropi in preprečila vsak boljševiški poskus v Španiji.

»News Chronicle« pravi med drugim, da medtem, ko v Rimu konfirirata Mussolini in Göring še zmerom prihajajo italijanski prostovoljci v Španijo. List misli, da sta se Mussolini in Göring domenila, da v načelu sprejemata britanske predloge, toda predlagani ukrepi se imajo izvajati šele tedaj, ko jih brez pridržkov sprejmeta in Francija i Sovjetska Rusija.

Pred novimi boji na Kitajskem

Sanghai, 16. jan. o. Poročila, ki prihajajo v Shanghai o položaju na severnem Kitajskem, si zelo nasprotujejo. Po nekaterih vestih se komunistične vojaške sile zbirajo kar naprej na severu pokrajine Senci in na vzhodu province Kansu. To delajo v sporazumu s Čansulijanovimi četami, ki jim poveljujejo general Jangsučen. Predvsem je negotova usoda tujcev, ki prebivajo v Sianfuju in ki se niso utegnili odseliti v pravem času. V Nankingu domnevajo, da nameravajo komunisti vse tujce pridržati kot talce, za primer vladnega letalskega napada. Usoda teh inozemcev je še bolj negotova zato, ker so vse cestne in železniške zveze proti Sianfuju pretrgane. Pričakovati je treba, da bodo prav v kratkem izbruhnili novi spopadi.

Pred pogajanj v ameriški avtomobilski stavki

Newyork, 16. jan. AA. (Havas). Po vestih iz Lancinga (Michigan) se je izvedelo iz dobro poučenega vira, da so zastopniki družbe General Motors in zastopniki delavstva zaposlenega v avtomobilski industriji, sprejeli splošni sporazum, da se začne pogajanja 18. januarja, s čimer bi se uredil spor, ki je zaradi njega prišel do stavke. Tako so sklenili po posvetovanju, ki je trajalo ves dan in ki mu je prisostvoval guverner omenjene zvezne države. Zastopniki delavstva so v načelu pristali na zahtevo delodajalcev, da bodo do ponedeljka do 9 izpraznili tovarne in delavnice. Zastopniki družbe so pa dali s svoje strani poročstvo, da se v tovarnah ne bo delalo z neorganiziranimi delavci, dokler bodo trajala pogajanja. Pogajanja se bi pričela dve uri po izpraznitvi tovarn po delavstvu.

Razprava o angleškem stališču do Španije se prične na pobudo delavske stranke 19. januarja. O tem vprašanju bo govoril zun. minister Eden.

Notranja uprava Gdanska je z uredbo o gđanski policiji postala popolnoma podobna upravi v narodno socialistični Nemčiji. To je povzročilo veliko pozornost med Poljaki.

Kosti zbirajo v Nemčiji poleg drugih odpadkov, ki bi lahko prišli v poštev za vojno industrijo. To delo je poverjeno Hitlerjevi mladini in šolarjem.

Prostovoljci za Španijo so odhajali tudi iz Švice, dokler ni policija odkrila sedeža naborne komisije v Schaffhausenu ter ga aretirala.

Industrija umetnega bencina v Nemčiji, ki ga izdelujejo iz premoga, je napredovala v toliko, da je treba nemški industriji samo še nekaj sto milijonov mark za nove naprave, pa bo popolnoma rešena tujega uvoza nafte in bencina. Ta denar bodo dobili z novim posojilom.

Cene se dvigajo na Japonskem zaradi silnih davkov, proti katerim je prepovedano celo protestirati.

ČSR poziva Anglijo, naj pošlje vojaško odposlanstvo, da se prepriča, da na čeških letališčih ni zaposlenih nič Rusov.

Vremensko poročilo.

Ponoči, po vseh krajih, ki pridejo za smučarje v poštev, enežilo, tako da so izleti in smučarske ture mogoče povod. Ponekod sneži še danes. Sneg je aub v planinah je vse zalito.

Rimski zlatniki pod plugom

V Grajeni so izkopali zlat zaklad

Maribor, 15. januarja. Govorice o zakopanih zlatnikih imajo vendarle nekaj podlage in ne spadajo samo v bajko. Dokaz temu je nenavadna najdba, ki so jo napravili nedavno v Grajeni pri Vurbergu. Nekaj tamošnjih posestnikov je orl na njivi. Nenadoma se je med zemljo, ki je plug obrnil, zableščalo nekaj svetlečega. Presenečen je kmet opazil, da je to svetel novček precej nenavadne starinske oblike in z nerazumljivim napisom. Očistil ga je dobro od zemlje ter videl, da je iz zlata. Brskal in kopal je na dotičnem mestu še naprej ter našel še več zlatnikov. Nevede je našel s plugom na pravcati zaklad. Zlatniki so iz poznorimske dobe ter nosijo na eni strani lik cesarja Valentinijana, na drugi strani pa Merkurijskega. Izdelani so bili v kovnici v Trierju, o čemer priča poseben znak na novcu. Izdelava novcev pa je naravnost umetniško dovršena. O zakladu se je razmeroma pozno razvedelo, ker je posestnik iz previdnosti obdržal vse

stvar za sebe, dokler ni najdišča temeljito preiskal. Zlatniki so tako dobro ohranjeni, da izgleda, da niso bili sploh v prometu in da so bili shranjeni v varnem zaboju. Najbrže je bila zakopana na tem prostoru kakšna rimska vojaška kasa, ki je sedaj po poldrugem tisočletju izdala svojo dragoceno vsebino. Posestnik je zlatnike kmalu razpečal. Nekaj jih je kupil mariborski muzej, nekaj ptujski muzej, večji del pa je prešel v roke zasebnih zbirateljev denarja. Bili pa so precej zaželjeni: mariborski muzej je plačal komad po 600 Din dasi zlatni ni več vredno kakor kakih 200 Din. Najdba nenavadnega zaklada pa je vzbudila sedaj okrog Vurberga pravočasto zakladno mrzlico. Marsikaj kmetič se sedaj pri oranju in ostalih delih na polju in v vinogradu skrbno ozira v zemljo v sladki nadi, da se bodo tudi njemu zablesteli zlatniki pod orodjem. Vendar je žal taka pažnja zaman, saj je bil dosedaj še vedno najboljši zaveznik iskateljev zakladov — le slučaj.

Poboj v Sl. Bistrici pred sodniki

Maribor, 15. januarja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je danes razprava proti Stefanu Caplu iz Slovenske Bistrice. Obtožen je, da je dne 9. decembra udaril z voznico ročico poročnika Vladimira Radivojeva s tako silo po glavi, da mu je počila lobanja ter je na posledicah poškodbe v mariborski bolnišnici dne 18. decembra umrl. Obtožnica navaja:

Obtoženi Capl Stefan je v noči na 9. decembra poplaval v družbi Martina Ajdiča v Slovenski Bistrici v raznih gostilnah, končno pa tudi v hotelu Beograd, kjer je bila družba treh oficirjev. Okrog 2 ponoči so častniki zapustili lokal ter se še nekaj minut razgovarjali pred hotelom. Za njimi pa sta prišla tudi Ajdič in Capl ter jih začela izživati in žaliti. Pokojni Radivojev je nato potegnil sabljo, s katero je dobil Capl rane na bradi in roki; z njo

je namreč prestregel udarec. Capl je nato zbežal proti Matuševi kovačnici, kjer se je oborožil z ročico ter tako oborožen ponovno izrazil v pričakoval za vogalom gasilskega doma Radivojeva, ki mu je sledil s sabljo v rokah. Ko se mu je častnik približal, ga je udaril z vso silo z ročico po glavi, da je Radivojev obležal nezavesten. Prepeljali so ga naslednji dan v mariborsko bolnišnico, kjer je bil operiran. Rana pa se je inficirala ter je nastopilo možgansko vnetje in smrt.

Obdolženec dejanje priznava, zanika pa krivdo ter pravi, da je ravnal v silobranu in v strahu za lastno življenje, ker da ga je pokojnik prvi in brez povoda napadel s sabljo ter ga potem z orožjem v roki preganjal. Obtožnica pa dokazuje, da je zagovor obdolženca glede silobrane izmišljen, ker bi se bil brez vsega lahko umaknil spopadu. Razprava ob času poročila še traja.

KINO UNION

Jutri v nedeljo
premiera
velike k. edije

VERONIKA

V glavnih vlogah najboljši komiki: Hans Moser, Ljati Moserja kot astro-Theo Lingen in Hilde Hildebrandt

Dajalcem krvi!

Sprejeli smo:

Nujno svetujemo, da v vseh primerih težke izgube krvi skupaj s ponesrečencem pridejo v bolnišnico njegovi zdravi in reški sorodniki, ki bi mu pomagali s svojo krvjo.

Prav tako je zaželeno, ker je najceneje, da se tudi v primerih zastrupljenja ali potrebe transfuzije iz drugih razlogov, odzovejo sorodniki.

Če bi ne bilo takih sorodnikov, seveda preskrbi bolnišnica dajalca krvi, ki ga pa mora plačati stranka.

Le res revnim bolnikom ga plača bolnišnica. Glasom dnevnega časopisa se je s pomočjo ministrstva soc. pol. in nar. zdravja ustanovil v Belgradu (pri Obči državni bolnišnici) odsek za transfuzijo krvi.

Prav slično organizacijo krvodajalske službe je ustanovil kirurški oddelek Obče državne bolnišnice v Ljubljani že leta 1931, ter jo dovedel do popolnosti.

Iz raznih vzrokov pri poslovanju, zlasti po gmočnih težkotah, se je družina krvodajalcev te naše postaje nekako razšla.

Pod pritiskom finančnih razmer krvodajalcev poprej znižani honorar je sedaj, kljub našim skromnim kreditom, zvišan na 250 Din, ter hočemo z ostalimi potrebnimi ukrepi zopet vzpostaviti krvodajalsko organizacijo in realizirati to prepotrebno redno službo v bolnišnici.

Zato vabimo povsem zdrave in krepke osebe, zlasti abstinence, da se javijo od 9—10 u. ponedeljk, sredah in petkih na I. kirurškem oddelku bolnišnice v svrhu preiskave, podpisa obveze in izstavljanja legitimacij.

Pripominjamo pa, da oddajanje krvi ni nikak poklic, niti stalna zaposlitev, zlasti, ker more posamezna oseba oddati kri tekom 4 tednov le enkrat.

Uprava Obče državne bolnišnice v Ljubljani.

Današnji živilski trg

Ljubljana, 16. januarja.

Ne le čas, tudi vreme vpliva na živilski trg. Zato je bil le-ta danes, kakor tudi včeraj in vse prejšnje dni vremenoma primerno založen. Najbolj je to opaziti na živilskem trgu t. j. zelenjadnem. Marsikateri kmetič se zaradi hudega mraza ne da več stati celo dopoldne na trgu, ker zaradi slabe kupčije zasluži le nekaj borih dinarčkov. Drugace je s stalnimi branjavkami. Te so dobro oblečene, imajo visoke škornje in za to ali ono stojnico je videti včasih plamen. No, kljub temu je še vedno na trgu dovolj živih in prodajalke bi bile vesele, če bi prodale vsaj tri četrtine vsega, kar jutraj prinese.

Na včerajšnjem ribjem trgu je bilo mrtvo pri prodajalcih in pri kupovalcih. Pri enih kot pri drugih je opaziti, da je ribja sezona (vsaj pri morskih) že bolj pri koncu. Vseh rib je bilo kakšnih 50 do 80 kg, pa še teh niso vseh prodali. Cene še niso bile preveč visoke, saj so bile grice po 14 Din kg, sardelice 18 Din, sipe 30, cipri 32 Din kg, osliči po 32 in zlatice po 40 Din kg. Bilo je tudi nekaj sladkovodnih rib, cene pa se od prejšnjega petkovskega dne niso bistveno spremenile.

Se vedno dobro je založen zelenjadni trg. Predvsem moramo omeniti cvetoča. To sedaj na naš trg uvažajo iz Dalmacije, dočim smo jo prej dobivali iz Italije. Medtem, ko so jo morale gosposinje plačevati prej po 10 do 12 Din kg, jo zdaj dajo že po 4 Din kg. Tudi po kvaliteti dalmatinska cvetoča prav nič ne zaostaja za italijansko in jo za to ljubljanske gosposinje prav rade kupujejo. Na trgu je tudi veliko radiča, goriškega in domačega, ki velja merica 1.50 Din. Krompir je kg 1 Din, zeljate glave po od 1 do 2.50 Din komad. Veliko je tudi repe in fižola. Kislo zelje prodajajo po 2 Din kg, trnovsko pa 2.50 Din.

Na tdnem trgu je največ jabolk, vendar jih kmetije pripeljejo že bolj malo. Več jih imajo pre-kupčevalci, ki so jih pokupili po Stajerskem. Cene so od 4 Din naprej. Orehova jedra so še vedno po 18 Din. Nekaj maronija imajo še stalne prodajalke in ga prodajajo kg 10 Din. Veliko pa je že pomaranč in smokve.

Perutninski trg je še dokaj poln jajčk, ki jih je za kovača 12 do 14 kom. Perutnine pa je bolj malo, ker so cene precej visoke, saj so kure po 24 do 28 Din komad. Pa tudi povpraševanje po njih ni bogve kako veliko.

Predavanje univ. prof. Marija Osane:

Radio - največja velesila

Ljubljana, 16. jan.

Na včerajšnjem prosvotnem večeru v unijski verandni dvorani je predaval univ. prof. dr. Marij Osana o novi velesili — o eterskih valovih.

V glavnem je predavatelj razdelil svojo zanimivo temo v dva dela. Najprej je govoril o radiu kot duševni sili, v drugem delu pa je orisal fizikalno stran radija, ki omogoča širjenje električnih valov in s tem širjenje človeške govornice in človeških misli po vsem svetu.

Predavatelj je posegel daleč nazaj v začetek razvojne dobe radiofonije, ter pri tem omenil nekatere prve poizkuse raznih učenjakov, ki so kar tekmovali v tem, kdo bo prvi presenetil svet z velikim odkritjem, ko bo mogoče brezžično govoriti v velike daljave. Preko Maxwella, ki je ugotovil, da je svetloba istega pokolenja kakor električni val (hitrost obeh je ista — 300.000 km na sekundo), in učenjaka Herza, ki je posegel precej v bistvo vplivu elektrike izven žice v prostoru, je prešel tudi na našega velikega iznajditelja Nikolo Teslo, ki je leta 1922 izumil stroj, s katerim je omogočeno širjenje električne energije po zraku. Svoj izum je Nikola Tesla poklonil Zenevi v pomiritev sveta.

Prof. Osana je nato primerjal razvoj tiska — Gutenbergova iznajdba — z najnovejšo velesilo radijem, ter pri tem posebno poudaril, da je tempo, s katerim se je razširjalo tiskarstvo, daleko počasnejši, kakor pa oni, v katerem je napredovala radio-tehnika. Radio so najprej poznali v Ameriki, leta 1923 ali 1924 so ga poslušali že Nemci. Približno prav takrat smo zvedeli zanj tudi mi. Tempo razvoja je naravnost rekorden: Danes imamo nekaj sto radiofonskih postaj najrazličnej-

ših oblik in jakosti. Prijavljenih je danes okoli 50 milijonov radio-narodnikov. Če pomislimo, da imamo v Evropi vsaj 200 radio-oddajnih postaj, lahko rečemo, da mora biti na mestu tudi izvrstna organizacija, da ves ta aparat povoljno funkcionira.

Prav zanimivo je n. pr. tudi to, da mednarodna tehnična kontrola, ki ima svoj sedež v Bruslju, vsako postajo kontrolira vsak večer dvakrat, če oddaja na pravem valu. To je pač dejstvo, o katerem je bilo našim radio-poslušalcem gotovo malo znanega.

Radio pa ni samo izum velikega stila, pač pa je poleg vseh dobrin, ki jih človek ima od njega, prinesel tudi do tedaj neznan panog, novo industrijo, nove poklice, nove obrti in nov zaslužek.

Ta predzna zamisel, ki se je na veliko začudenje vsega človeštva naenkrat uresničila, pa še do konca ni izpeljana. Zanimiva je vsekakor velika prorokba, ki jo je napovedal Nikola Tesla: Radio se bo širil naprej in bo izčrpala možnost razvoja šele tedaj, ko se bo mogel pogovarjati brezžično vsak človek z vsakim drugim na kateremkoli kraju sveta.

Predavatelj je na koncu predavanja pokazal še nekaj slik iz naše domžalske postaje in s pomočjo njih razložil podrobno znanstveno, pa kljub temu tako, preprosto, da je lahko razumel prav vsak vse funkcioniranje radio oddajne postaje, poudaril nato tudi velike koristi, ki jih ima človek v zdravstvu, posebno tam, kjer gre za nekatere najtrdovratnejše bolezni. Končno se je pa dotaknil tudi brezžičnega oddajanja slik, v čemer bo svet v kratkem, če bo šel razvoj v tako hitrem tempu naprej, zopet za veliko iznajdbo bogatejši.

Člani JRZ v Ljubljani!

Jutrišnja nedelja je naš dan, praznik naše povezanosti in zvestobe slov. narodnim vzorom.

Somišljeniki!

Vsi se priključite na določenih zbirališčih svoji krajevni organizaciji in v strunem pohodu pokažite svojo zvestobo stranki in svojo odločnost v borbi za lepše dni.

Člani in somišljeniki JRZ v Ljubljani!

Naj nihče ne manjka pri prireditvi, ki jo prirejamo po letih nasilja v svobodi in sredi zgodovinsko pomembnega obnovenega dela za boljšo bodočnost države in naroda.

Jutri gremo vsi na shod

kateri se ponašamo s tem, da smo sodelavci in prijatelji slov. narodnega voditelja dr. Korošca

Z gnili jajci in pokrovkami k sprejemu Topaloviča

Belgrad, 16. januarja. Današnje »Vreme« poroča, da so sinoči v rudniku Trepača v Kosovski Mitrovici priredili delavci velike demonstracije proti Miloradu Beliču, tajniku delavske zbornice, in Milku Novakoviču, bivšemu funkcionarju Delavske zbornice v Kosovski Mitrovici, ki je znan kot sodelavec salonskega socialista Topaloviča. Belič je prišel v Kosovski Mitrovico ter nameraval tam prirediti shod. Čim so delavci zvedeli za njegov prihod, so izbrali med seboj več ljudi in jih poslali nasproti Beliču in Novakoviču. Delavci so Beliča in Novakoviča čakali pri prvem tunelu ter ju prisilili, da sta se morala vrniti nazaj.

Sinoči med 18 in 20 je pred železniško postajo v Kosovski Mitrovici večja skupina delavcev zopet demonstrirala proti Beliču in Novakoviču. Ko sta se ta dva pojavila, ju je delavstvo obsulo z gnili jajci, ostala skupina delavcev pa je začela zabijati s kuhinjskimi pokrovkami. Belič se je ves umazan komaj prenil skozi množico in ušel na postajo, odkoder se je odpeljal proti Belgradu.

Skrbi Jeseničanov

Jesenice, 15. jan.

Iz raznih krajev države poročajo o nenavadno suhi zimi. Na Donavi je plovba ogrožena, o Dravi, katero bo pri Mariboru kmalu mogoče prebrsti itd. Nas Jeseničani pa seveda najbolj zanima, kako je v Savi, Radovnu, Završnici, saj od višine vode je v veliki meri odvisna naša bižut, kajti, ako ni vode, mora jeseniški in javorški železar ostati doma brez zaslužka in brez kruha. Ker je obratovanje jeseniške železarnice po veliki večini odvisno od pogona vodnih turbin, bo pač vsakomur jasno, da pri tako nizkem stanju vode, kakor je sedanje, obratovanje v polnem obsegu, ni mogoče. Ker pa smo šele v sredi januarja, se je bati, da voda še pade in z njo tudi obratna možnost, saj pred koncem februarja ni pričakovati, da bi se vodno stanje zvišalo. Zato pa jeseniški delavstvo s skrbjo zre v bodočnost, kajti možno je, da se bo KID že v najkrajšem času poslužila svojih pravic ter skrajšala delovni čas na šest ur dnevno ali na štiri dni v tednu, ali pa tri tedne v mesecu, kakor je v obratih najavljeno.

Starejši Jeseničani vedo povedati, da je bila enaka zimska suša leta 1921, torej pred 16 leti, toda takrat ni bila tolikšnega pomena, ker je bil celokupen obrat znatno manjši, kot pa je danes. Popolnoma upravičeno je tedaj, da tovarniško vodstvo priporoča skrajno štedljivost z vodo in porabo električnega toka.

Razumljivo bo, da jeseniško delavstvo z nepotostjo zasleduje potek pogajanj za kolektivno pogodbo, ki se te dni vrše v Ljubljani. Iz druge štev. »Tovarniškega vestnika«, ki je te dni izšla, je razviden osnutek kolektivne pogodbe, s katero se v smislu § 209 obrtnega zakona urejajo službeni odnosi delavstva, zaposlenega v tovarnah KID na Jesenjah in Javorniku.

Zanimiva je tudi notica v omenjeni številki

»Tov. vestnik« KID, s katero zagotavlja, da bo v prihodnji številki razpis na vse delavstvo, da sodeluje s predlogi za zgradbo modernega ljudskega kopališča na Jesenjah. Te novice se je delavstvo silno razveselilo, saj je takšno kopališče v našem soseskem kraju v resnici potrebno. Prepričani smo, da bo predlogov za takšen načrt na izbiro. Že v naprej pa povemo, da bo sleherni načrt, ki bi meril na to, da bi bilo kopališče kje ob samskem bregu, brezdomno propadel, kajti Sava je celo v pasjih dneh »strupena«, kakor pravijo stari Jeseničani.

Medtem ko lani osorej še nismo imeli Jeseničanov nobenega tiskanskega informatorja, imamo letos kar dva, t. j. »Na mejah«, ki izhaja dvakrat na mesec, in pa »Tovarniški vestnik KID«, ki bo izhajal po potrebi in se celokupnemu uslužbenstvu KID deli brezplačno.

Trnovska župnija se z veseljem pripravlja na sprejem novega župnika, g. dekana Janka Cegnarja, ki pride na svoje novo mesto v torek 18. t. m. Slovesen sprejem se bo vršil ob četrta na 8 zvečer. Pri krakovski kapelici na Emonski cesti se zberejo otroci in vsa šolska mladina ter počakajo, da bodo gospoda župnika s plamenicami spremenili do cerkve. Plamenice bodo prodajali na licu mesta pa 1 Din. Vse drugi župljani naj se zberijo pred cerkvijo in naj naredijo špalir na mostu. Prosimo, da vsi poslušate reditelje. Pred cerkvijo se bodo novemu duhovnemu pastirju poklonili otroci, odrasli župljani in Marijine družbe s pozdravnimi nagovori. Posebej vabimo k sprejemu tudi narodne noše, ki se radi maza zbirajo v veži župnišča in se potem uredijo v špalir. Delegati vseh društev v župniji — od vsakega društva po en zastopnik — naj se še pred podoknico zberejo v župnišču, da se predsta-

Kako je ban Velja dvigal kredite

Belgrad, 16. jan. m. Današnje »Vreme« ponatiskuje poročilo sarajevske »Pravde« o prejemkih bivšega bana drinske banovine Velje Popovića, notranjega ministra v Jevtičevi vladi. V članku, ki ga je objavila sarajevska »Pravda« in ga ponatisnilo belgradsko »Vreme« med drugim stoji:

»Ban Velja je enostavno vse kredite, ki so bili določeni za reprezentanco (po proračunu za leto 1936-37 so znašali 332.000 Din) dvignil iz banovinske blagajne kot njemu pripadajoče prejemke ter ni potrošil niti pare od tega denarja za to, za kar je bil denar namenjen. Račune za reprezentanco je izplačeval iz proračuna posameznih oddelkov. Banke inozemskim častnikarjem in podobno je plačal iz proračuna prosvetnega in iz splošnega oddelka, podpore so se pa delile iz proračuna oddelka za socialno politiko. Na ta način so se krediti za dostojno zastopanje »nedostojno« grabili v banov lastni žep, a banovinski prejemki so dosegli bajno višino od več kakor 800.000 Din, kolikor po priliki znašajo skupni bruto prejemki skoraj za pet jugoslovanskih aktivnih ministrov. Smatramo, da je potrebno to stvar vestno in najstrožje pregledati, kajti obstoja zakonska možnost, ker izdatke za te kredite ban mora opravičiti, izvemši kreditov po čl. 22. z. o drž. računovodstvu. Ti krediti za proračunsko leto 1934-35 so nosili celo naziv: »Za reprezentanco, dostojno zastopanje, za proslavo državnih praznikov in ostale prireditve ter podpore.«

Matineja kina Sloge

Danes ob 14.15 in jutri ob 11 dopoldne

GRETA GARBO v prekrasni drami

Kakšno me želiš

Cene 3.50 in 5.50 Din

Se sedaj ničesar ne vedo o pogrešanem lastniku kavarne »Central« v Zagrebu, ki je pred osmimi dnevi izginil brez sledu. Lastnik se piše Josip Požgaj. Pred svojim odhodom je izjavil, da gre prostovoljno v smrt, ker da se nahaja v težkih gmočnih razmerah. Zanimivo je, da je to v zadnjem času že drugi primer, da je izginil človek, za katerim ni najti nikake sledi. Malo prej je namreč neznan kam odšel sosed Josipa Požgaja dr. Nika Krekovič. Ko je Josip Požgaj prevzel kavarne »Central«, je založil 80.000 Din. Vse kaže, da se mu ta obrt ni izplačala, kajti po njegovi lastni izjavi, je zaradi težkih denarnih stisk raje poiskal sebi pot v smrt. Če Požgaj še živi, ne vedo.

Izletniški program mariborskega »Putnika« 1937. Tudi vi si gotovo želite kako udobno, za izobrazbo potrebno in koristno potovanje v kraje, ki jih še niste videli. Tudi vi si gotovo želite vseh vrst veliki skrbni, velikih stroškov in finančnih prenesenosti, ki se navadno zvezejo z vsakim individualnim potovanjem. Tudi zdravniški so soglasnega mnenja, da je potnik preživljal te dneve brez vsakega razburjanja, skrbí itd. »Putnikova« potovanja z najmodernejšimi avtomobili, ki nudijo vsu komfort in sijajen razgled, ki otvarja utise in kraje, ki jih ne more nuditi nobena vožnja z železnico so vsled tega najmodernejša za izrazo dopustov in ogled lepih krajev.

»Putnik« Maribor pripravlja za letošnje sezono izredno bogat program nadvse interesantnih avtomobilskih izletov, ki bodo ne le vsebinsko skrbno sestavljeni in pestrí, raznolikí in ceneni, temveč bodo tudi služili našemu tujskemu prometu, kar bodo organizirali kot recipročna potovanja v smislu raznih konvencij z drugimi tujsko-prometnimi državami.

Potovanja bodo sledeča: Za Veliko noč in Binkošti za 10 dni v Rim z obiskom velikega števila najlepših italijanskih mest in kopališč; v aprilu ko se pri nas zima še bori s pomladjo, 14 dnevni izlet na evropsko italijansko in francosko riviero. Posebno skrbno in izbrano bodo tudi sestavljena potovanja na svetovno razstavo v Parizu. Predvidenih je 5 voženj, ki bodo vodile preko najinteresnejših krajev v raznih variantah po Italiji, Švici, Nemčiji in Avstriji. V polnem času bo več izletov v gorске krasote Velikega Kleka in Dolomolitov, en izlet pa bo vodil v alpe Prago in v črne Visoke Tatire. Razen tega se bodo vršili izleti za obiske raznih velesilov kot v Leipzig, Oktoberfest v Münchnu, Berlin, Prago, Budimpešto, Dunaj, v Graz itd.

Seveda bodo tudi organizirane velike vožnje v krasote Bosne, Dalmacije in Črne Gore za katere vladati tudi v sosednji Avstriji že sedaj veliko zanimanje. Vsako nedeljo se bodo vršili krajši izleti za obisk lepot naše otok domovine: na Bled, v Bohinj, Logarsko dolino, Slovenske gorice, Poljorje, Plitvička jezera, v razna kopališča itd.

Vsi zainteresirani naj se radi natančnih pojasnil in prospektov obrnejo na »Putnika«, Maribor, Aleksandrova cesta 35. Telefon št. 21—22.

vijo in poklonijo g. župniku. — Slovesno ustoličenje novega župnika bo potem v nedeljo 24. t. m. ob 9 dopoldan. Solski otroci napravijo špalir za sprejod iz župnišča v cerkev. Narodne noše se zberejo zopet v veži župnišča in gredo s sprejodom v cerkev. — Vabimo vse župljane in prijatelje gosпода dekana, da se sprejema in instalacije udeleže.

Kulturni koledar

Fran Mohorič

16. januarja 1928 je umrl v Ljubljani pravnik-pesnik in kulturni delavec Mohorič Fran. — Rodil se je 7. oktobra 1866 v Stroji vasi pri Ljutomeru. Gimnazijo je študiral v Ptuju, Mariboru in Celju. Pravo je študiral v Gradu. Od 1893—95 je bil v odvetniški praksi pri dr. Jos. Sernecu, potem je iz idealnih nagibov, ker je primanjkovalo slovenskega sodnega naraščaja, stopil v sodno službo. Tu je prišel do sodnega svetnika in referenta pri deželnem sodišču. Mohorič je bil dober praktičen pravnik, kar je pokazal tudi v svojih razpravah, ki jih je preko 100 večjih, pisanih v slovenskem, nemškem in hrvaškem jeziku. Ker po ustanovitvi univerze v Ljubljani ni prišel na stolicu za civilni postopek, je utihnil kot juristični pisatelj. L. 1919 je bil imenovan za privatnega docenta v Zagrebu. Poleg poklicnega dela, strokovnega zanimanja za pravo, in narodno-prosvetnega dela pa je Mohorič pisal tudi pesmi in literarno-zgodovinske razprave. Pod psevdonimom Miran Branko je izdal L. 1916 prvo zbirko: Pesnitve, ki je pa kritika ni ugodno sprejela. L. 1926 pa je sam založil še 4 zvezke »Pesnitve: Zvonice, Zvanice, Poslanice in Prirodnice. Ker jih ni izročil knjigotvornstvu, so danes že knjižna redkost. Iz literarno-zgodovinskih problemov so ga predvsem zanimale osebe iz njegove bližnje okolice, tako Stanko Vraz, Miklošič, Razlag, itd. Fran Mohorič je bil idealen in pošten, vendar kulturni delavec, ki se je udeleževal na vseh mogljivih področjih in mogel prav zaradi tega ni dosegel nikjer uspehov, ki bi jih po svoji nadarjenosti lahko.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 16. jan.: Tomislav.
Nedelja, 17. jan.: Zvonimir.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sušnik, Marjini trg 5; dr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Drama: »Dež in vihar«. Premierski abonma.

Opera: »Hovanščina«. Red B.

Kino Union: »Intermezzo«.

Kino Sloga: »Rose Marie«.

Kino Matica: »Ciganska postava«.

* KINO *

TEL. 22-21 **UNION**

Krasna veseliga s petjem

Intermezzo

TRESI RUDOLPH — ALBRECHT SCHÖNHALS

TEL. 27-30 **SLOGA**

»hovor«
ne 28-29-30 (slageropereta sezone) V glavni vlogi

Jeanette Mac Donald

Rose Marie

TEL. 21-22 **MATICA**

Izvirni rusko-sovjetski film!

Ciganska postava

PREDSTAVE OB DELAVNIH OB. 16. 19. IN 21. UR
NEDELJN PRATN. 15. 17. 19. IN 21. UR

Eden najpomembnejših klavirskih koncertov v Ljubljani bo v petek, dne 22. t. m. ob osmih v veliki filharmonični dvorani. Ta večer bo nastopil znameniti ruski pianist, mojster svetovnega slovesa, Aleksander Borovski. Koncert bo umetniški dogodek prve vrste, zato že danes opozarjamo nanj. Vstopnice od ponedeljka dalje v knjižarni Glasbene Matice.

Dev. Marija v Polju. V nedeljo dne 17. januarja ob pol 4 popoldne uprizoril »Prosveta« v D. M. v Polju v korist vsakega stavkajočega delavstva igrokaz »Kralj z neba«. Igra je za samo na sebi vsebinsko zelo močna. Ker pa se bo sedaj uprizorila v korist stavkajočih, še posebno vabimo k številni udeležbi.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Sobota, 16. januarja: »Dež in vihar«. Premierski abonma.

Nedelja, 17. januarja: Ob 15 »Kralj z neba«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Ob 20 »Korajza velja«. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Današnja premiera ki jo bodo igrali v drami: »Dež in vihar«, obeta zanimivo predstavo. Avtor igre je angleški pisec Morton Hodge, ki prikazuje študentovsko življenje in okolje v študentovskem domu ge. Maciejew. Glavne ženske vloge igrajo ge.: Nablocka, Severjeva in Levarjeva; moške vloge pa gg.: Jan, Sancin, Polokar, Debevec, Drenovec in Pianec. Delo je režiral Ciril Debevec. Predstava bo po premierski abonma.

OPERA

Začetek ob osmih

Sobota, 16. januarja: »Hovanščina«. Red B.

Nedelja, 17. januarja ob 15: »Cavalleria rusticana«. »Glumač«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Ob 20: »Pod to goro zeleno...« Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Opozorjamo na premiero Benešev operete: »Navihank« z go. Marico Brumen-Lubejevo v naslovni partiji ter celokupnim operetnim ansamblom v izvrstno karakteriziranih vlogah. Premiera bo predvidoma v torek, dne 19. t. m.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. januarja ob 20. uri: »Kadar se utrga oblak«. Red C.

Nedelja, 17. januarja ob 15: »Visokost pleše«. Ob 20: »Ples v Savoyu«. Znižane cene.

Nedelja v gledališču. Ob 15 ponove Ascherjevo opereto »Visokost pleše«. Delo ugaja zaradi svoje nežne glasbe in ljubke ter zabavne vsebine. — Zvečer bo prva letošnja repriza Abrahamevega šlagerja »Ples v Savoyu«. Madeleine poje Jelka Igličeva. Veljajo znižane cene.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 25. januarja: »Prva legija«. Goztovanje Narodnega gledališča iz Maribora.

Sneg je pobelil vso Slovenijo

Ljubljana, 16. januarja.

Včeraj si je v prvih popoldanskih urah marsikdo oddahnil: začel je padati — sicer prav lahko, vendar padal je — sneg. Vreme je kazalo, da bo končno padlo toliko snega, da bomo lahko rekli, da imamo pravo zimo. Saj to, kar smo imeli, je bilo podobno zimi samo po mrazu. Poljane, posebno pa ceste, kjer se je za vozili prasila kakor sredi poletja, pa so dajale podoben zgodnje jeseni ali pozne spomladi. Zaradi pomanjkanja snega so obupavali dvojni: smučarji in kmetje. Ohup smučarjev je popolnoma razumljiv. Kdo ima vsako soboto čas in denar, da se zavleče z vlakom recimo gor kam v Kranjsko goro in da se tam nauži zimskega športa. Da bi se pa smučar zaradi tega, ker v Ljubljani ni snega, kratkoma smučanju odpovedal, tega seveda zopet ne moremo zahtevati. Ni še sicer povsem gotovo, kako bo s snegom. Lahko pa pričakujemo, da bodo že jutri oživil vsi obronki okrog Ljubljane, kjer se bo kotilo na smučkah staro in mlado. Še bolj kakor smučarji, so si bili v skrbih glede snega kmetovalci. Zemlja mora biti pokrita s snegom, drugače — tako vedo na kmetih — ne bo rodila tako, kakor sicer. Ne napoji se dovolj, ne odpočije si prav. Povsod na deželi so že govorili, da se je vse spremenilo, da se celo vreme spreminja, kratkoma — da gremo pač v vsakem oziru navzdol.

Državno smučarsko prvenstvo

JZSS razpisuje državno prvenstvo v klasični kombinaciji dne 23. in 24. I. t. l. v Mariboru. Tek na 18 km šteje kot prvi del kombinacije, klasificiral pa se bo tudi ločeno kot savezno prvenstvo. Skoki bodo tvorili drugi del kombinacije in se jih bo klasificiralo tudi ločeno kot savezno prvenstvo.

Pravico tekmovalca imajo vsi pri JZSS-u verficirani tekmovalci, kakor tudi tekmovalci inozemskih savezov, ki so člani FIS-e. Klubi morajo prijaviti tekmovalce na saveznih tiskovnih do najkasneje 21. I. 1937 do 20. ure na naslov: MZSP, Maribor, Prešernova ulica 32-a. Na prijavnicih je označiti disciplino in razred. Tekmuje se v treh razredih po pravilih in pravilnikih JZSS, odnosno IWO. Razdelitev po razredih je veljavna kot je to objavljeno v zadnjem skupščinskem poročilu. Prvo plasirani v kombinaciji: postane državni prvak za leto 1936-37. Prvo plasirani v ločenem teku in prvoplasirani v ločenih skokih postanejo savezna prvaka v teku, odnosno skokih za 1936-37.

Dne 22. I. ob 19 je zdravniški pregled vseh tekmovalcev v lovski sobi hotela Orel v Mariboru. Po zdravniškem pregledu se izvrši zhebanje.

Dne 23. I. ob 8.30 start za tek na 18 km pred gostilno Račič v Radvanju pri Mariboru.

Dne 24. I. ob 14 je pričetek tekme v skokih na skakalnici v Betnjarju pri Mariboru. Ob 20 je v veliki dvorani hotela Orel razglasitev rezultatov in razdelitev daril.

Pokrovitelj: dr. Josip Rogič, minister za telesno vzgojo naroda.

Častno predsedstvo: dr. Natlačen Marko, ban dravske banovine; dr. Juvan Alojzij, župan mesta Maribora; dr. Tomažič Ivan, škof mariborski; Milenkovič Milutin, komandant mesta Maribora; dr. Šiška Janko, okrajni načelnik, Maribor-desni breg; dr. Miroslav Ploj, senatni podpredsednik; ing. Slajmer Vladimir, predsednik SPD in TPD Maribor.

Predsedstvo: dr. Marušič Drago, predsednik JZSS-a; dr. Pavlin Ciril, I. podpredsednik JZSS-a; Gnus Miloš, predsednik MZSP.

Tehnično vodstvo: dr. Alojzij Vrtačnik, Forstnerič Viljem.

Sodniki za skoke: Jelenič Jernej, Aljančič Lamberž, Vetrli Franjo.

Starter za skoke: Pretrovič Aleksander.

Nadzornik odskoka: Pirnat M.

Nadzornika dvoskoka: Krajšek Janko, Marušič Josip.

Nadzornik izteka: dr. Kac Rudi.

Sodniki za teke: Kopecky Dolf, prof. Čerček Edvard, Golubivič Vekoslav, Voglar Srečko.

Starter za teke: Bergant Evgen.

Časomerilci: Fišer Josip, Venuti Vladimir, Petrovič Aleksander.

Nadzornik proge: Vezjak Viljem.

Zdravniška služba: dr. Lutman Stane, dr. Kac Rudi, dr. Velkar Hugo.

Nadzornik skakalnice: kapetan Ilić Svetoslav.

Zapisnikar: Končič Josip.

Jesenice

Samomor. Pred nekaj dnevi si je neko mlado dekle vzelo življenje s tem, da je postavilo v spalnico posodo z žarečim ogljem in so jo našli mrtvo. Pokopali so jo na jeseniškem pokopališču. Kaj je mladenko gnalo v prostovoljno smrt, ni znano.

Kultura. Krekovo prosvetno društvo na Jesenicah uprizori v nedeljo, dne 17. t. m., ob osmih zvečer Meškovo dramo: »Henrik gobavi viteze«, na kar Jesenice in okoličane opozarjamo.

Če bo sneg nadaljeval včerajšnji začetek — kar, kakor vse kaže, bo — potem se bomo pa morda le prepričali, da je sicer vreme muhasto, da nas pa tako hudo vendarle neče ogoljufati.

Kadar pade sneg, se ljubljansko zunanje lice ne spremeni samo zato, ker je Ljubljana pobeljena, marveč dobi spremembo tudi pri drugem običajnem pouličnem življenju. Ze na vse zgodaj zjutraj — včasih se ti še sanjalo ni, da je čez noč padel sneg — te zbudi neka melodija, ki drugače ni preveč prijetna, ki pa v zimskem jutru spada skoraj med tista budila, ki jih prav rad slišiš. To je melodija lopat, s katerimi kidajo po ulicah sneg. Izpod snega, kjer nastaja, se melodija razleže po jutranji poulični tišini, se prikrade skozi okno tik do tvojega ušesa, ti pošegeta po bobniču, da se zbudiš in li pove dvojce: da je jutro in da je padel sneg.

V zimskih mesecih, kadar je dovolj snega, vsaj za nekaj časa prestane tudi tisti hudi poulični trušč, ki ga včasih poleti tako težko prenašamo. Predvsem ne drdajo — to posebno ob prvem suhem snegu, kakor je danes — tako hrupno vozovi in vozički, tudi tovrstnim avtomobilom prepriči sneg tisto neznošno ropotanje in celo tramvaj sedaj ob prvem snegu ne čuli tako hudo. V splošnem moremo torej zabeležiti ob prvem snegu splošno pomirjenje tudi po naših ulicah.

Predrzni cigani in berači

Novo mesto, 15. jan.

Cigani, berači in brezposelni, ki se jih je za zimo zopet mnogo nabralo v mestu, postajajo vedno predrznejši. Ni jim dovolj, da nadlegujejo s svojim beračenjem, nego še groze in zahtevajo stvari, katerih ljudje nimajo. Posebno za denar jim je. Pa ne samo kronico, dinar hočejo. Tudi niso redki slučaj, da taki potepuhi robantijo in preklinjajo, ako jim kdo ponudi jedi. K neki gospe sta prišla pred kratkim dva cigana in zahtevala denarja. Ker ga ni imela, jima je ponudila kave. Eden je začel kleti in zahtevati dinarje, drugi pa je sicer vzel kavo, a naltit mu jo je moral v skodelico in podstaviti pod njo krožnik. Ako jim ponudi kaka gospodinja kruha, ga ponavadi vržejo proč, postajajo po vseh in tam grozeče postopajo. Posebno, kjer nalete na same ženske, kaj radi robantijo in groze. Prav bi bilo, da bi oblastva malo pretilpala kosti tem potepuhom.

Trobenice. Že od jeseni, ko je v onih toplih dneh pred oktoberskim snegom cvetelo celo dreve, cveto na prosojnih sončnih krajih trobenice. Tudi leskovina je vsa v popju, in tudi matice se že dobe.

Med. univ.

Dr. Vladimir Milavec

specialist za kožne in spolne bolezni ter kozmetiko, naznanja, da je prišel z ordinacijo

Aleksandrova cesta 16, prilivče

Ordinira od 1.—3. ure popoldan

Športniki ali že veste...

...da je na prvi olimpijadi L. 1896 v Atenah pri metu diska zmagal — začetnik.

Amerikanci so prijavili za met diska svojega tekmovalca. Ta pa je v Atenah postal bolan in ni mogel nastopiti. Vendar Amerikanci niso hoteli odnehati, pa so na njegovo mesto dali Garretta, ki je pri nastopu v stadionu prvič metal disk. Prva dva meta sta bila neuspela in nespretna, pač pa je s tretjim dosegel daljino 25.15 metrov, s tem pa tudi nepričakovano olimpijsko zmago.

...da je neverjetne koristi pokazalo v Franciji tekmovalstvo »Tour de France«. Tam so se namreč otroci ljudskih in srednjih šol ravno zaradi tega tekmovalja začeli veliko bolj kot prej zanimati za zemljepis, seveda predvsem so hoteli spoznati svojo domovino.

Tudi v Jugoslaviji so začeli s pripravi za tekmovalstvo »Tour de Yougoslavie«. Bomo videli, če bo tudi pri nas rodilo take uspehe.

...da je postal finski minister pravde predsednik lakoalitskega saveza Hekkoneu, ki je imel važno besedo, ko so Finci k 1932 hoteli bojkotirati olimpijado v Los Angelesu zaradi diskvalifikacije Nurmija, pa je Hekkoneu ta bojkot preprečil.

...da so Japonci ustanovili svoj kolesarski »dum-ping«; saj je tam bilo L. 1935 vsega 6.750.000 koles, to se pravi, da je na vsakega devetega prebivalca prišlo eno kolo.

...da je poljska vlada obljubila plavalnemu odboru veliko podporo in da bodo angažirali za trenerja znanega Amerikanca Leonarda Spencea, ki je nastopil tudi na berlinski olimpijadi.

Od tu in tam

Pogajanja med KID in njenim delavstvom so bila včeraj v prostorih Zbornice za TOI za ta teden zaključena ter se bodo nadaljevali prihodnji ponedeljek ob četrta na deset. Delavski zastopniki so predložili sedaj svoje zahteve pisмено in bodo te zahteve sedaj predmet nadaljnjih pogajanj.

Blaž Arnič odhaja v Varšavo. Znani slovenski komponist g. Blaž Arnič, ki je imel pred tedni zelo lepo uspehi simfončni koncert svojih skladb in pa del drugih avtorjev v ljubljanski stolnici, odhaja sedaj v Varšavo. G. Blaž Arnič predstavlja v slovenski glasbeni javnosti že ugledno in priznano ime. Iz Ljublj. odide jutri ter se bo spetoma ustavil na Dunaju in v Krakovem. G. Arnič je svojčas že študiral na Dunaju. V Varšavi pa bo v eni največjih tamkajšnjih koncertnih dvoran priredil simfončni koncert svojih najboljših skladb na orgle. Izvajal bo orkestralno uverturo, simfončno rapso-dijo in svojo četrto simfonijo »Rex resurrectionis«. Pot mladega g. Arniča v Varšavo je zelo težka, ker Arnič pač nima dobrih zvez s poljsko javnostjo, kakor sploh ne v tujini. Vendar je optimist in upa, da bo na Poljskem uspel. V Varšavi se bo tudi vpisal v tamkajšnje muzikalno akademijo, ki je najvišja glasbena šola na Poljskem ter bo dovršil svoje študije. Arniču želimo na Poljskem čimveč uspeha!

V Sandžaku divjajo že nekoliko dni veliki snežni viharji, ki povzročajo velike zamete. Popolnoma je onemogočen vsak promet. Takoj je v vasi Murica pod Čakovcem ostalo okoli 100 potnikov, ki ne morejo nadaljevati svoje poti, ne morejo pa tudi ne nazaj, odkoder so prišli.

V Bačkem Petrovem selu so sinoči roparji vdrli v prostore Kršćanske gospodarske banke ter odnesli 150.000 dinarjev. Za roparji seveda še ni nikakih sledov.

Umrli je v Belgradu Raša Milošević, predsednik srbskih brodarških društev, bivši minister in eden od ustanoviteljev bivše radikalne stranke. Pokojni Milošević pripada znanim organizatorjem radikalnega pokreta v Srbiji. Po Timočkem uporu leta 1883 je bil zaprt in obsoben na smrt, kmalu nato pa pomiloščen. O tem timočkem uporu je napisal tudi knjigo: »Timočka bitka 1883.« Predlanskim pa je izdal tudi drugo knjigo: Državni udar od zgoraj 1. aprila 1898.

Zopet bo potoval skozi Belgrad turški zunanji minister Tevlik Ruždž Aras, ko bo šel 16. t. m. v Zenevo, kjer bo pred svetom ZN zastopal turške interese. Kakor ponavadi, se bo tudi topot najbrže sestal mimogrede z merodajnimi političnimi osebnostmi v Belgradu.

Devet novih občenskih svetnikov je bilo postavljenih pri splitski občini. Zadnje čase je bilo namreč teh enaist mest izpraznjenih in sicer radi tega, ker so štirje svetniki odstopili, dva sta se izselila iz Splita, dva sta umrla, eden pa je preveč zane-marjal svojo dolžnost. Novi svetniki pripadajo vsi JRZ.

Veliko število svetne in duhovske muslimanske inteligence je prisostvovalo sestanku muslimanske organizacije hrvatskega kmetijskega pokreta. Tega sestanka se je udeležilo tudi veliko število političnih prijateljev. Glavna točka dnevnega reda je bilo vprašanje, če naj bo res dovoljeno, da se nekateri laiki le preveč umešavajo v verske zadeve in hočejo imeti tudi glavno besedo kadar gre za reševanje stvari, ki se tičejo verskih ustanov.

Za danes napovedane seje finančnega odbora v Belgradu ne bo, ker predsednik tega odbora dr. Voja Lazič zadnje čase ni prihajal v narodno skupščino. Kakor vse kaže, se bo delo v finančnem odboru pričelo šele prihodnji teden enkrat.

Kustos Narodnega muzeja v Belgradu Jazo Petrovič je imel včeraj v Hrvatskem klubu predavanje o izkopaninah Pravijs, da je bilo to predavanje zelo dobro obiskano. Če je bilo na dnevnem redu res samo to predavanje, nimamo točnih poročil.

Frankiranje dopisnic za Češkoslovaško. Poština direkcija v Ljubljani je opazila, da pošiljatelji dopisnic in razglednic za Češkoslovaško še vedno nezadostno frankirajo. Zato opozarja vse zainteresirane na to, da pristojbina za dopisnice (razglednice) za Češkoslovaško ni znižana, temveč znaša 2 (dva) dinarja, kakor za vse ostalo inozemstvo razen za Italijo, Grčijo, Romunijo in Turčijo. Za nezadostno plačane dopisnice morajo plačati naslovniki v Češkoslovaški dvakratno manjšakoto pristojbino.

Zaključni račun Poštne hranilnice za leto 1936. je končan. Ta račun je pregledalo predsedništvo Poštne hranilnice, nakar ga je podpisal fin. minister. Po teh računih je znašal čist dohodek v preteklem letu 59.170.279.33 dinarjev, kar je za 2.293.409.35 din manj kakor prejšnje leto. Skupni promet Poštne hranilnice je v preteklem letu znašal okoli 256 milijard dinarjev, t. j. za 16 milijard več kakor leta 1935.

35 letnico literarnega delovanja in 60 letnico življenja praznuje Zagrebčan Peclja Petrovič. Napisal je nešteto humoresk in zelo posrečenih in duhovitih pripovedk, za katere Hrvatje vsaj ob priliki njegovega dvojnega jubileja gotovo ne bodo varčevali s priznanjem in razumevanjem.

Vse zanimanje zagrebskih in belgrajskih športnikov je obrnjeno na nedeljsko nogometno tekmo med Gradjskim in Jugoslavijo, ki bo odločila, kdo bo jesenski prvak. Postava, ki jo je določil Gradjski za to tekmo bo ista kakor je bila v Splitu proti Hajduku in sicer: Urh—Hügel, Bivec—Kovačević Jazbinšek, Kokotović—Medarić, Brozović Lesnik Djanić, Pleše.

Redni letni občni zbor Gradjskega iz Zagreba je bil pred nekaj dnevi. Na njem je bil izvoljen za novega predsednika dr. Josip Torbar, za tajnika pa Jozo Jakopič.

Širša konferenca za izvoz živine bo v ponedeljek, 18. t. m. v Belgradu, tako je odločil minister za trgovino in industrijo. Namen te konference je, da na podlagi srednjih podatkov o izvozu živine in tovrstnih proizvodov razmotriva vsa vprašanja, ki so v zvezi z izvozom, in da pride končno do sklepov, na podlagi katerih bi se mogli postaviti temelji za novo uredbo o izvozu živine in živalskih proizvodov. Konferenca se bodo udeležili tudi predstavniki vseh zainteresiranih ministrov, vsi člani strokovnega odbora za kontrolo izvoza živine, pa še nekaj oseb, ki jih bo za to odredil minister za trgovino in industrijo. Poleg tega bo na zasedanje prišel najbrž tudi trgovinski minister sam.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Nove vloge Din 50,000.000

Oproščene vloge, prenešene na nov račun „ 60,000.000

Skupno stanje novih vlog Din 110,000.000

Nove vloge vsak čas izplačljive

obresna mera 5%

Za vse vloge jamči

Mestna občina Ljubljanska

Velikopotezna javna dela v Rimu:

Železnica pod večnim mestom

Med ona mesta, ki so se zadnja leta silno povečala in ki so dobila tudi velik prirastek na prebivalstvu, spada v prvi vrsti tudi glavno mesto Italije — Rim. To mesto ima sedaj že nad 1.200.000 ljudi, in lahko rečemo, da se je število Rimljanov od časa ko je minila svetovna vojna, skoraj podvojilo. Mesto ni ostalo v svojih starih mejah, pač pa se je razširilo na vse strani tako, da je prejšnja okolica in prejšnje predmestje postalo v današnji dobi pravo velemesto. Kdor je videl Rim pred 20 leti, ta šele more dobiti nek pojem, kako se je v povojni dobi to mesto razširilo. Gotovi deli mesta imajo danes popolnoma drugačno lice, kakor so ga imeli nekoč. Gotove mestne četrti, ki so bile prej skrajno zanemarjene in niso prav nič delale časti »večnemu« mestu, so danes najljubše urejene. Razumljivo je tudi, da je marsikaka starinska zanimivost, zaradi katere je prihajalo v Rim toliko tujcev, izgubila, ker je bilo treba prostora za zgradbe, ki so jih zahtevali najmodernejši Mussolinijevi načrti. Vse kaže, da se bo kaj kmalu tudi uresničil Mussolinijev načrt, da postane Rim —

„Rim ob morju“

Do velike svetovne razstave, ki bo leta 1941 v Rimu, bo tako imenovana »urbs mussoliniana« — Mussolinijevo mesto dobilo tudi svojo podzemsko železnico. Tako se počasi izpolnjuje vroča želja rimskega meščanstva. Zdi se tudi, da se prav v kratkem ne bo pustil Rim več zapostavljati pred nekaterimi manjšimi mesti, kakor je n. pr. glavno špansko mesto Madrid.

Podzemna železnica, ki bo tekla pod Mussolinijevim mestom, pa je le drobec onih načrtov, ki jih je odobril pred kratkim predsednik italijanske vlade Mussolini. Namen te podzemne železnice je, da se doseže čim krajša in čim modernejša zveza z bližnjim morjem in Albanskimi gorami na jugu. Lepote bližnjih »Castelli Romani« s slikovitimi gorami in jezerci do danes niso našle še pravega upoštevanja, to pa ravno zato, ker ni bilo do tja prometnih zvez, kakršnih zahtevajo današnje razmere in današnji ljudje, ki jim je šport in letovišarstvo postalo skoraj nujna potreba. Te krasne izletne točke so imele prej zaradi tega tako malo obiskovalcev, ker so se morali izletniki voziti tja po veliki vročini, ki ji v poletnih mesecih skoraj enake. Do leta 1941 pa bo, kakor kaže, vse drugače: Sedanji kolodvor Termini bodo popolnoma prenovili in mnogo povečali. Odtod se bodo lahko

Rimljani in Rimljanke v nekaj minutah pripeljali po lični podzemeljski železnici do pristanišča Ostia ob izlivu reke Tibere v morje do osvežujoče obalne pokrajine ali pa v bližnje albanske gore proti jugu. Za ta dela je sedaj namenjenih 210.000 milijonov lir. Ker dela tudi ne bodo kar tako hitro izvršena, so tudi brezposelnost v prihodnjih letih v Rimu in okolici gotovo precej omiljena, če ne bo morda celo izginila.

Vsi načrti pa ne bodo dolgo časa ostali v predalih, ne da bi se jih kdo dotaknil. Že 16. februarja se bodo dela začela. Gotovo bo tudi topot zastavil prvo lopato ali kramp, kakor se to dogaja pri vseh večjih javnih delih v Italiji »prvi italijanski delavec« — Mussolini sam.

Proga pod sedmerimi griči

Kakšna bo ta podzemna železniška mreža v bližini Rima leta 1941, ko bo v Rimu svetovna razstava? Pri postajališču Termini se bo vlak spustil pod zemljo in bo napravil pot pod vsemi znamenitimi sedmerimi rimskimi griči od vzhoda proti jugovzhodu. Na tej progi bo šest postaj, seveda podzemskih. Bodoči obiskovalci Rima bodo tako

Odposlanec sv. očeta za veliki katoliški kongres v Manili na Filipinih, kardinal Dugherty.

n. pr. lahko izstopili iz tega vlaka na postaji »Piazza Venezia«. Kdor bo hotel, bo lahko še naprej ostal v udobnem železniškem vozu in se peljal za gričem Aventinom do mesta, kjer se bo ta železnica pridružila progi, po kateri vozi že sedaj brzovlak proti Oslu. Ta brzovlak, na katerega so bili Rimljani pred nekaj leti tako ponosni, sedaj že davno več ne zadovoljuje sodobnih potreb, ki jih ima rimsko velemesto. Zaradi tega bodo pretvorili to progo, po kateri vozi omenjeni brzovlak in na katero bo priključena tudi podzemna železnica, v štirirtno progo. Novi podzemski vlak bo vozil z vsake postaje v kratkem razdobju 2 in pol minute, po potrebi celo vsako poldrugo minuto. Z vsakim vlakom bo lahko potovalo iz Rima v okolico do tisoč ljudi. Vsako uro bo mogel ta edinstveni podzemski vlak prepeljati iz Rima v pristanišče Ostio do 40.000 oseb.

Električni brzovlak proti Castelli Romani bo vozil od začetne postaje na glavnem rimskem kolodvoru. Odtod bo tekla ta železnica deloma podzemsko, deloma ne, mimo lateranske bazilike do Via Appii Nuova, kjer se bo pri kraju Ciampino razcepila na tri veje. Vozovnice bodo vsaj tako poceni, da bo mogel ob nedeljah in praznikih vsak, tudi najsiromašnejši Rimljan zapustiti mesto in oditi na daljši izprehod v okolico.

Rimski kolodvor - vsak dan 500 vlakov

Če upoštevamo tudi to, da nameravajo na novo preurediti tudi glavni rimski kolodvor in ga povečati tako, da bo lahko vsak dan odpravil na mesto 350 vlakov kar 500 z najmanj 200.000 potniki,

ne da bi se pri tem pojavile kakšne večje prometne neugodnosti, lahko rečemo, da so novi načrti javnih del, ki jih nameravajo zgraditi v najkrajšem času v Rimu, zelo velikopotezni. S pomočjo teh modernih prometnih sredstev bo tudi mogoče premagati in držati v redu ves naval, ki ga pričakujejo za svetovno razstavo leta 1941. Glavni razstavni prostori bodo namreč ravno ob progi Rim-Ostia ob Tiberi in bo ob njih potekala tudi omenjena štirirtna železnica.

Modernost podira stari Rim

Nova javna dela, posebno pa še podzemna železnica bo največ pripomogla k temu, da se popolnoma uredi dosežki se ne čisto idealne prometne razmere v Rimu in okolici. Da je Rim tako hitro izgubil svojo pestro sliko starodavnih dragocenosti in važnih zgodovinskih spomenikov, bo marsikdo obžaloval. Toda, treba je kot samo ob sebi umevno poudariti, da mora Rim kot primerno glavno mesto rimskega italijanskega imperija dobiti malo drugačno lice, kakor ga je imelo dosedaj. Dobiti mora — pravijo Italijani — bolj moderno obliko. Treba pa bo pozabiti tudi na tiste težke milijone, ki so jih tujci prinašali leto za letom v starodavno in staroslavno mesto Rim zato, da bi si tam od blizu ogledali spomenike, ki govorijo o nekdanji rimski zgodovini in slavi. Brez ozira na to mora vse, kar je »zastarelo«, sedaj izginiti iz moderne Rima. Fašistični veljaki kaj radi zatrujejo, da se je Rim v petnajstih letih fašističnega go-

Stari pariški avtotaksiji, ki so pač že prišli iz mode.

Obvestila

Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo danes, dne 16. januarja ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svoje četrti predavanje. Predaval bo vseslovenski prof. dr. Rihard Zupančič o temi: »Determinizem in fizikalna slika sveta«. K zanimivemu predavanju so vabljeni vsi, ki so zainteresirani. Vstop prost.

Sekcija Pomladka pri Dravskem banovinskem odboru društva Rdečega križa se najiskrenejše zahvaljuje za 1000 Din, ki jih ji je poklonil tukajšnji Rotary-klub za izvedbo ferijalnih kolonij.

Društvo »Nasa škrlinca« priredi 21. t. m. v franciškanski dvorani predavanje »Nase noše, njih pomen in uporaba«. Predava gosp. prof. S. Santil s številnimi skiciranimi slikami. — V četrtek, dne 21. t. m. je predavanje za javnost, v petek in soboto pa za šole. Prosvetno društvo Trnava, uprizoni v nedeljo, dne 17. januarja ob 8 zvečer na odru Društvenega doma v Karunovi ulici 14 božično legendo v treh dejanjih »Trije kralji«, spisal Felix Timmermans in Edvard Verman. — Vabimo vas, da si ogledate to prelepo igro, ki predstavlja boj zlega in dobrega človeka, zmago miline in dobrote nad surovostjo. Propadli Grega, Jurca in Tinač prekosijo vse po svoji grobosti, ko pa začne kolekovati z nabožno pesmijo, jih sreča velika milost — sveta Družina — in že se obudi dobroti v njih, vse dajo vsojajne veštim revšem nego so sami. Tako stori na sveti večer dobro delo, ki jih zveličuje kar po vrsti. Videli boste, kako popelje božje dete Jurco na koledovanje — v nebesa. Kako Grega radi svoje kletve trdo služi v hudičevih krempljih in se nazadnje je zveliča. Kako ponese Tinač Marijo po snegu. Kako jih božje dete išče v njihovi bedi in naredi iz falotov božje in dobre ljudi. In še mnogo drugega boste videli. Zato pridite k premijeri te lepe ljudske igre. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10 do 12 dopoldne.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in naenacejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane le še eno samo 10 Din.

Sobota, 16. januarja 12 Plošča za ploščo, pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 12.45 Vreme, poročila. — 13.00 Čas, spored, obvestila. — 13.15 Plošča za ploščo pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 14.00 Vreme — 18.30 Delopust (igra Radijski orkester). — 18.40 Pogledi v delavnico naravnoslova I. (gosp. prof. Miroslav Adlešič). — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Zene v ilirskem gibanju (dr. Mira Podvarška iz Zagreba). — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 Današnji svet, predušni svet za zmoje, burke, sport je vnet. Pisan večer: Sodelujejo člani rad. igr. družine Jožek in Ježek, Sodelujejo člani radijske igralne družine Jožek in Ježek, brata Goloba in drugi — tudi plošče pri tem pisanem večeru ne bodo manjkale — 20.30 »His'ca pri ost' stoji, gor pa nič strehe ni...« Pisan večer o modernih arhitekturi in novih hišah. Besedilo sestavila Marjan Mehle in Enka. Vodi gosp. ing. L. Pengov, sodelujejo člani radijske igralne družine in Akad. pevski kvintet, vmes plošče. — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 16. januarja. Belgrad: 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Simfonični koncert — Zagreb: 20.00 Pester večer — 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 19.45 Klavir — 20.20 Film — 20.40 Plesni večer — Budimpešta: 19.00 Lisztova klavirska glasba — 20.40 Dunaj — 22.10 Ciganška glasba — 23.10 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 20.40 Dunaj — 22.40 Plesna glasba — Rim-Bari: 21.00 Gluckova opera »Alceste« — Prag: 19.15 Vojška godba — 19.55 Narodne pesmi — 20.30 Kalmanova opera »Pustna vila« — 22.35 Plesna glasba — Varava: 19.30 Zabavni koncert — 21.00 Dunaj — 22.40 Plošče — Nemške postaje: 20.10 Različni zabavni programi — Strassbourg: 21.30 Delibesov koncert.

Sven Elvestad:

49

Zlodej se dolgočasi

»Dobro premislite vse,« je dejal Haselhubn vneto, skoraj proseče. Zdaj se mu je sumljivo nekam mudilo. Spodaj na cesti je stopil v prvi prazen taksi in se odpeljal. Ko se je vozilo premaknilo, je pokimal Ristu in se še pozneje oziral nazaj. Kako je bled in resen, si je mislil Rist. Imel je v obrazu tisto žalostno resnobo, ki jo človek pogosto sreča pri blaznežih.

Toda kje naj zdaj najde Bergerono? Seveda pri punči. Odpeljal se je v restoran Santa Luzia, tam je sedel Bergerona na terasi. Pred seboj je imel v hladilniku steklenico likerja Grönstedt Bla.

Prvo, kar mu je Bergerona dejal, ko ga je bil videl, je bil stavek:

»Izročam vam pozdrave vse od mr. Johnsona. On je tu.«

DVAJSETO POGLAVJE.

Generalni ravnatelj Brede je v zadnjih dnevih postajal čimdalje bolj skrivnosten. Ne samo, da je zapredel v očitno bogato brzo javno korespondenco, ampak je delal skrivnostne izlete. Na njih ga je navadno spremljala gospodična Ida. Rist in Bergerona sta o teh dogodkih često govorila. Oba sta si bila edina v mišljenju, da Brede pripravlja presenečenje.

V načrtu, ki je Brede z njim zakrival

svoje dejanje in nehanje, ni bilo nič žaljivega. Narobe, opazil je njuno radovednost in od takrat kazal nekaj dobrodušno nagajivega v svojem bistvu. Rist je večkrat poskusil, da bi kaj zvedel od Ide, toda ona se je zelo varovala, vsa srečna, da je imela skrivnosti s svojim »medvedom«.

Tisti večer, ko je Rist imel sestanek s Haselhubnom v stari palači, sta se Brede in njegova mlada spremljevalka vrnila pozneje v hotel kakor sicer. Rist je že postajal neraven, ko sta se naenkrat pokazala v hotelski veži, nekoliko trudna sicer od dolgega izleta, toda vseeno polna šal in klepetanja. Rist ju je pogledal od glave do pete in je zamišljeno povsli svojo dolgo konjsko glavo.

Oblečena sta bila nekam turistovsko, vse kakor ne tako, kakor obiskovalci muzejev in koncertnih dvoran. Brede je nosil par čvrstih škornjev iz goveje kože, ki jih je obul čez hlače. Ti škornji so bili visoko gor oškropljeni, sploh so bili takšni, da bi jih o belem dnevu nikdo ne mogel nositi. Napoli ima med vsemi mesti na svetu največ snažilcev čevljev in največ brivcev. Precejšen del prebivalcev živi od tega, da se medsebojno brije in si čevlje snaži. Če bi se par takšnih Bredejevih škornjev o belem dnevu pojavil na korzu, bi spočel pravo pravcato grmečo bobnenje krtač ob skrinje snažilcev, s čemer ti izražajo svoje nezadovoljstvo, če gredo mimo njih z umazanimi čevlji, pa se ne ustavijo. Dalje je nosil Brede turistovsko srajco tako, ki se zgoraj ob vratu zapre z zateznicjo; bil

je videti kakor kak zemljomerec, ki se je vrnil s polja. Tudi Ida je bila praktično, nekam športno oblečena, tako kakor drzna častnikarica na kaki ekspediciji.

Govorili so o pomladnem soncu v Torre del Greco. Vsi so si bili edini v sodbi, da je strašno.

»Vendar sva morala skozenj,« je rekla gospodična Ida in vzdihnila. Toda iz njenih oči je sijala vznemirjenost.

»Ali sta si nemara ogledala izkopnine v Herkulanumu?« je vprašal Rist. »Vaši škornji so nekam takšni.«

»Tam nisva bila,« je dejal Brede, »jam-ske naprave me več ne zanimajo.«

»Lepo,« je rekel Rist in veselo pomežiknil. »Na potovanju ste si pridobili prav šaljiv način govora.«

Bredeju je bilo v zabavo, ko je videl, kako se Rist jezi; nadaljeval je v smehu:

»Zato pa sva bila v Pazzignu.«

»V tej luknji,« je vzkliknil Rist. »Tam vendar nič drugega ni, kakor tovarne in njihove dim.«

»No, ali je to tako hudo?«

»Poleg tega se v zalivu potepajo sumljivi ljudje.«

»Vsi se ne morejo sprehajati z belimi rokavicami v premogovem dimu.«

»Zato pa tvegajte življenje, na takih izletih vas lahko napadejo.«

»Saj se ne poslužujete cestne železnice,« je odgovoril Brede in pri tem pogledal Bergerono, »jaz vzamem avto. Sicer pa nisva ved-

no tako sama, Danes na primer je bil nek Amerikanec z nama.«

»Če je Amerikanec nordijskega rodu, potem mu je nemara celo Johnson ime,« je pripomnil Bergerona.

»Ne, Johnson ni bil.«

Nekoliko pozneje, ko je gospodična Ida odšla gor v svojo sobo in so gospodje sedeli ob whiskyju, je hotel Brede vendarle nekoliko pojasniti.

»Delam po določenem načrtu,« je dejal, »Svojim prijateljem bi sicer lahko povedal, za kaj gre, toda to bi ne imelo pravega smisla. Poleg tega mi je bilo vedno zoprno, dati prerano obvestila.«

To je dejal zelo skromno, skoraj kakor da se je opravičeval. Rist je opazil, da je bilo Bredeju mnogo do tega, da bi bil vljuđen, zato pa je želel, da bi ga tudi on prav razumel.

»Saj vas hočeva tu doli le varovati,« je dejal, »odtoda najina vnetost.«

»Vidva sta torej mnenja, da nam v tej ali oni smeri grozi nevarnost?«

»O tem sem prepričan. Predvsem kar se vas tiče.«

Rist se je zelo začudil, ko je videl, da so te besede Bredeja naravnost prijetno razdrazile.

Brede je vzkliknil:

»Potem pa s svojimi načrti lahko v največjem miru nadaljujem. Moji načrti hočejo namreč podkopati nevarnost, ki nam grozi. Prestrašili so me namreč.«